

Athens Energy Summit 2025

Η σημασία των κανόνων ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά της ενέργειας | Ανάγκη για συμμόρφωση αλλά και σημαντικότερες ευκαιρίες

Σταμάτης Ε. Δρακακάκης
Εταίρος | Ζέπος και Γιαννόπουλος
Επικεφαλής Τμήματος Ανταγωνισμού
05.02.2025

Κανόνες Ανταγωνισμού και ενέργεια | Η μεγάλη εικόνα 1/2

- Η συντριπτική πλειονότητα των ενεργειακών Projects δεν δύνανται να υλοποιηθούν αν δεν είναι συμμορφωμένα με τους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού (competition law rules)
- Κανόνες αυτοί έχουν πλαστεί και διαμορφωθεί σε ενωσιακό επίπεδο και βασικός θεματοφύλακάς τους είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Ενωσιακά Δικαστήρια στο Λουξεμβούργο, ενώ ανάλογα την υπόθεση σημαντικό ρόλο μπορούν να έχουν οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια
- Σημαντική συμβολή στην υλοποίηση της **Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας** διατηρώντας τις αγορές αποδοτικές, δίκαιες και καινοτόμες – έμφαση στη κρατική υποστήριξη - βασικό «δίκτυ ασφαλείας» για την Ενιαία Αγορά
- Ενδεικτικό της σημασίας των κανόνων το κεφάλαιο “*Revamping competition*” του Draghi Report αλλά και οι σχετικές αναφορές στο “*EU Compass to regain competitiveness and secure sustainable prosperity*” (29 Ιαν. 2025)

Κανόνες Ανταγωνισμού και ενέργεια | Η μεγάλη εικόνα 2/2

- Υποθέσεις οριζόντιων συνεργασιών (κανόνες κατά των αντι-ανταγωνιστικών συμπράξεων)
 - Υποθέσεις προληπτικού ελέγχου συγκεντρώσεων (εξαγορές-συγχωνεύσεις-full function JVs)
 - Υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων
- +
- Νέοι κανόνες για την προστασία από ξένες (εκτός ΕΕ) κρατικές επιδοτήσεις - Foreign Subsidies Regulation ΠΟΥ ξεκίνησε να εφαρμόζεται από πέρυσι

[Draghi Report – intro of chapter 4 “Revamping Competition”]

The framework of the Treaty reflects the belief in the importance of free and fair competition to create a level playing field for undertakings based in any Member State. Competition policy ensures the undistorted functioning of the internal market and effectively protects European consumers and businesses against abuses of economic power. It guards against cartels, abuses of dominant positions, and companies consolidating economic power to undermine the competitive process, and harming consumers and trading partners. At the same time, State aid rules exist to prevent countries from distorting the competitive playing field and from creating harmful subsidy wars. The new Foreign Subsidies Regulation (FSR) follows the same approach for subsidies provided by non-EU countries

Έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ 1/5

- Σημαντικός ρόλος των κανόνων state aid για να μπορέσει η Ευρώπη να εκπληρώσει τους στόχους που έχει θέσει στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας. Για να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη των περιορισμένων δημόσιων πόρων, είναι καθοριστική η συνέχιση της δέουσας εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η δέουσα εφαρμογή τους συνεπάγεται αποφυγή του παραγκωνισμού των ιδιωτικών δαπανών από τα δημόσια κονδύλια και διατήρηση ίσων όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά, με παράλληλη ελαχιστοποίηση του κόστους για τους φορολογούμενους
- Σημαντικό για τους παίκτες στην αγορά – δυνητικούς δικαιούχους (beneficiaries)
 - Πότε εμπίπτει μία χρηματοδότηση ή όχι στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων - πολλές και διαφορετικές μορφές ενισχύσεων
 - Αν χρειάζεται κοινοποίηση – stand still obligation (υποχρέωση αναστολής)
 - Αν εμπίπτει σε ένα υφιστάμενο εγκεκριμένο καθεστώς
 - Αν υπάρχουν όροι και προϋποθέσεις μετά την έγκριση από την ΕΕ κατά την εκτέλεση του project
 - Αρμόδιοι φορείς – σημασία του κράτους μέλους – συντονιστικός ρόλος της ΚΕΜΚΕ (ΥΠΕΘΝΟικ)

Έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ 2/5

- Βασικά εργαλεία για την αξιολόγηση της λεγόμενης «συμβατότητας με την κοινή αγορά» (compatibility) των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με την **ενέργεια / ενεργειακά Projects** είναι τα ακόλουθα:
 1. Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (GBER) ο οποίος ενόψει των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας τροποποιήθηκε – Scope / thresholds
 2. Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (CEEAG)
 3. Κατευθυντήριες Γραμμές για τις περιφερειακές ενισχύσεις (2022-2027) - κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (Regional aid – regional maps)
 4. Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου μετά το 2021 (ETS state aid guidelines)
 5. Προσωρινό πλαίσιο κρίσης και μετάβασης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (επίσης είχε τροποποιηθεί ενόψει της Πράσινης Συμφωνίας και του Κανονισμού περί μετάβασης σε μηδενικούς ρύπους)
 6. Πλαίσιο για **Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος** (ΣΕΚΕΕ / IPCEI)

Approved Integrated Important Projects of Common European Interest (IPCEI)

	Participating companies	Participating projects	State aid approved (EUR billion)	Expected private investments (EUR billion)	Participating Member States
First IPCEI on Microelectronics (2018)	29	43	1,9	6,5	
First IPCEI on Batteries (2019)	17	23	3,2	5	
Second IPCEI on Batteries - EuBatIn (2021)	42	46	2,9	9	
First Hydrogen IPCEI - Hy2Tech (2022)	35	41	5,4	8,8	
Second Hydrogen IPCEI - Hy2Use (2022)	29	35	5,2	7	
Second IPCEI on Microelectronics and Communication Technologies (2023)	56	68	8,1	13,7	
IPCEI on Next Generation Cloud Infrastructure and Services (2023)	19	19	1,2	1,4	
Third Hydrogen IPCEI - Hy2Infra (2024)	32	33	6,9	5,4	
Fourth Hydrogen IPCEI - Hy2Move (2024)	11	13	1,4	3,3	
IPCEI Med4Cure (2024)	13	14	1	5,9	
Total	283 247*	335	37,2	66	22 Member States, UK and Norway participated in at least one IPCEI

Έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ 3/5

Δομή των πολιτικών για την ενέργεια αυτή τη στιγμή που αντίστοιχα επηρεάζει τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων – και δη τα κριτήρια συμβατότητας

- **European Green Deal**
 - RePower EU (save energy – diversify energy supplies – produce clean energy)
 - The Green Deal Industrial Plan
 - a. **Net Zero Act (faster access to funding)**
 - b. Critical Raw material Act
 - c. Reform of electricity market design
 - EU action to address energy crisis
- **Letta Report**
- **Draghi Report**
- **EU Competitiveness Compass (29 Ιαν. 2025)**

Έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ 4/5

Ενδεικτικές πρόσφατες εγκριτικές αποφάσεις της ΕΕ μέσα στο περασμένο Δεκέμβριο (2024)

- 20 Δεκ 2024 – **4,06 δις ευρώ** από το Γερμανικό Δημόσιο προς υποστήριξη τεσσάρων σταθμών FSRU για την εισαγωγή υδροποιημένου φυσικού αερίου – απόφαση βασισμένη στην **πολιτική RePowerEU** (ασφάλεια εφοδιασμού – ανεξαρτητοποίηση από την Ρωσία)
- 18 Δεκ 2024 – **3 δις ευρώ** για την απανθρακοποίηση συγκεκριμένων βιομηχανικών κλάδων στην Γαλλία – Κατευθ.Γραμμές
- 18 Δεκ 2024 – **3 δις ευρώ** από το Γερμανικό και Ολλανδικό δημόσιο για την παραγωγή ανανεώσιμων καυσίμων μη βιολογικής προέλευσης (αέρια και υγρά ανανεώσιμα καύσιμα που δεν βασίζονται στη βιομάζα), κυρίως ανανεώσιμου υδρογόνου – Κατευθ Γραμμ
- 17 Δεκ 2024 – **1,7 δις ευρώ** από το Δανέζικο Δημόσιο για την παραγωγή ανανεώσιμων αερίων – Κατευθ Γραμμ
- 17 Δεκ 2024 – **9,7 δις ευρώ** από το Ιταλικό Δημόσιο για την υποστήριξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ενόψει της μετάβασης στην net zero οικονομία (αιολικά, φ/β πάρκα, υδροηλεκτρικές μονάδες κ.ά) – Προσωρινό πλαίσιο για την κρίση όπως τροποποιήθηκε για τις ανάγκες της Πράσινης Συμφωνίας
- 9 Δεκ 2024 – **2,7 δις ευρώ** από το Εσθονικό Δημόσιο για την υποστήριξη υπεράκτιων αιολικών πάρκων (κατασκευή και λειτουργία) – Προσωρινό πλαίσιο για την κρίση όπως τροποποιήθηκε για τις ανάγκες της

Έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ 5/5

Ενδεικτικές πρόσφατες αποφάσεις της ΕΕ ελληνικού ενδιαφέροντος

24 Οκτ 2024 – Η Επιτροπή ενέκρινε την κρατική στήριξη από το Ελληνικό Δημόσιο ύψους 150 εκατ (με χρηματοδότηση από το ΤΑΑ) για τη στήριξη της κατασκευής εγκατάστασης αποθήκευσης άνθρακα στον Πρίνο. Η ενίσχυση θα χρηματοδοτήσει εν μέρει το κόστος κατασκευής των χερσαίων και υπεράκτιων υποδομών για τη δημιουργία της εγκατάστασης αποθήκευσης άνθρακα – Κατευθ Γραμμές

2 Απριλίου 2024 - Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, ελληνικά μέτρα ύψους 1 δισ. ευρώ για τη στήριξη δύο έργων παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Ελλάδα. Τα έργα «Faethon» και «Σέλι». - Κατευθ Γραμμές

7 Φεβρ. 2023 - Η Επιτροπή εγκρίνει ελληνικό καθεστώς ύψους 1,36 δισ. ευρώ για την αποζημίωση των ενεργοβόρων επιχειρήσεων για το κόστος των έμμεσων εκπομπών (παρόμοιο πρόγραμμα στα τέλη του 2023)

21 Δεκ. 2021 Η Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο ύψους 1,4 δισ. ευρώ για την ανάπτυξη ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε μη διασυνδεδεμένα νησιά στην Ελλάδα

[Coming soon: άλλα μεγάλα ενεργειακά έργα π.χ. υπεράκτια αιολικά πάρκα]

Ευχαριστώ

Σταμάτης Ε. Δρακακάκης
s.drakakakis@zeya.com

www.zeya.com

